

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι χημικές ύλες που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία των διάφορων κλάδων της χημικής βιομηχανίας επηρεάζουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στους χώρους εργασίας και είναι υπεύθυνες για τις επαγγελματικές ασθένειες που εμφανίζονται στους κλάδους αυτούς.

Παράλληλα με τη συνεχώς αυξανόμενη παραγωγή και χρήση χημικών ουσιών στη βιομηχανία, λόγω των αναγκών της σύγχρονης κοινωνίας, αυξάνεται πολλαπλασιαστικά η εμφάνιση των προβλημάτων υγείας στους εργαζόμενους που εκτίθενται στις ουσίες αυτές κατά τη διάρκεια της εργασίας τους.

Καθίσταται, έτσι, πιο επιτακτική η ανάγκη ενασχόλησης όλων των εμπλεκόμενων φορέων (εργοδότες-εργαζόμενοι-πολιτεία) με τους κινδύνους που υπάρχουν στους χώρους εργασίας, εκεί όπου χρησιμοποιούνται τέτοιες επικίνδυνες ουσίες, ώστε να γίνει εφικτή η απόκτηση γνώσεων για το κάθε υλικό και η θωράκιση των χώρων αυτών μέσω της λήψης μέτρων πρόληψης, ελέγχου και προστασίας των εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη και τη σχετική διεθνή εμπειρία.

Αναλαμβάνουμε πρωτοβουλία με στόχο να ενημερώσουμε, να ευαισθητοποιήσουμε τους κοινωνικούς φορείς, εργοδότες, εργαζομένους, τεχνικούς ασφάλειας, γιατρούς εργασίας, μέλη επιτροπών υγιεινής και ασφάλειας, πολιτεία και να συμβάλλουμε στην κατανόηση των συνθηκών κάτω από τις οποίες εργάζονται όσοι απασχολούνται στις χημικές βιομηχανίες.

Σκοπός μας είναι η παροχή όσο το δυνατόν ολοκληρωμένης πληροφόρησης για τους κινδύνους που διατρέχουν οι εργαζόμενοι από την έκθεση τους σε επικίνδυνες χημικές ουσίες και για το πλέγμα της νομοθεσίας που αφορά σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας και που θεσπίζει μέτρα και όρια στα οποία πρέπει να υπακούουν οι συνθήκες στους εργασιακούς χώρους.

Είναι πράγματι σχήμα οξύμωρο, την ώρα που υπάρχει αυξανόμενη ευαισθησία και ανάπτυξη των κινημάτων για την προστασία του περιβάλλοντος από τη μόλυνση που επιφέρουν οι βιομηχανικές μονάδες που παράγουν ή χρησιμοποιούν χημικές ύλες, η ευαισθησία για την προστασία του ανθρώπινου παράγοντα που απασχολείται στους χώρους αυτούς να υποβαθμίζεται περνώντας σε δεύτερο πλάνο.

Η κοινωνία μας έχει ηθική υποχρέωση να ανταποκριθεί με τον καλύτερο τρόπο στα προβλήματα και να καλυτερεύσει τις συνθήκες εργασίας των ανθρώπων που εργάζονται σε επικίνδυνες συνθήκες προκειμένου να καλύψουν τις καταναλωτικές ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας, βλάπτοντας την υγεία τους εκτιθέμενοι σε χημικές ουσίες.

Η πολιτεία πρέπει να δώσει έμφαση στην πρόληψη των προβλημάτων υγείας για το σύνολο των εργαζομένων που εκτίθενται στις επικίνδυνες χημικές ουσίες κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, στην ενίσχυση των μέτρων ασφάλειας και των ελεγκτικών μηχανισμών.

Είναι απαραίτητο να παρασχεθούν στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας όλα τα αναγκαία εφόδια, οι χρηματοοικονομικοί πόροι, το κατάλληλα εκπαιδευμένο επιστημονικό προσωπικό και οι εξουσίες που απαιτούνται για να επιτελεστεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το έργο της παρακολούθησης και ελέγχου των χημικών βιομηχανικών μονάδων.

Το σώμα Επιθεώρησης Εργασίας πρέπει να υποστηριχθεί για να αναδειχθεί ο ρόλος του ως κατεξοχήν ελεγκτικού οργάνου που θα μεριμνά για τις συνθήκες

εργασίας, την ανθυγιεινότητα των χώρων εργασίας, την επικινδυνότητα των ουσιών που χρησιμοποιούνται ή παράγονται, τον έλεγχο και την βελτίωση των παραγωγικών διαδικασιών, την τήρηση των μέτρων ασφάλειας και την εφαρμογή της νομοθεσίας. Η ενίσχυση και ισχυροποίηση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας θα αποκαταστήσει την αξιοπιστία του σαν ελεγκτικός μηχανισμός των εργοδοτών και στην κατεύθυνση της ελαχιστοποίησης των βλαβερών επιπτώσεων στην υγεία των εργαζομένων.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο αναπτύχθηκε το σύστημα REACH και έχει σκοπό να προσφέρει περισσότερη πληροφόρηση σχετικά με τους κινδύνους των ουσιών και τον τρόπο χειρισμού τους, αλλά και να ελέγξει σε ένα βαθμό την «ποιότητα» του παραγωγού και περιλαμβάνει τους ακόλουθους κύριους άξονες:

- Επιτάχυνση της ταξινόμησης των ουσιών και καταχώρηση τους σε καταλόγους.

- Αξιολόγηση των πραγματικών κινδύνων των ουσιών και εφαρμογή άμεσων μέτρων μείωσης τους.

- Έλεγχος ουσιών που προκαλούν μεγάλη ανησυχία λόγω των ιδιοτήτων τους (τοξικές, ανθεκτικές, ορμονικές διαταραχές).

- Καθορισμός κριτηρίων ταξινόμησης των πολύ τοξικών και ανθεκτικών ουσιών.

- Αντικατάσταση των πολύ επικίνδυνων ουσιών με εναλλακτικές ασφαλέστερες ουσίες.

- Ανάληψη ευθύνης για την ασφάλεια των προϊόντων από τις επιχειρήσεις σε όλη την κατασκευαστική αλυσίδα (εισαγωγή, παραγωγή, μεταποίηση) στις οποίες ανήκει η υποχρέωση απόκτησης γνώσεων, πληροφοριών και δεδομένων για τους κινδύνους από τις χημικές ουσίες.

Είναι γνωστό ότι στην χώρα μας οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα είναι μικρομεσαίου μεγέθους για τα ευρωπαϊκά δεδομένα και οι συνθήκες εργασίας απέχουν πολύ (αν όχι να χαρακτηριστούν τριτοκοσμικές) από τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Πολλές φορές αγνοούνται και δεν εφαρμόζονται κανονισμοί, οι δε ελεγκτικοί μηχανισμοί είναι επί της ουσίας ανύπαρκτοι. Οι πολύ θετικοί θεσμοί των τεχνικών ασφαλείας και γιατρών εργασίας έχουν σχέση εξαρτημένης εργασίας με την επιχείρηση και συχνά αποφεύγεται η επιβολή απαραίτητων μέτρων επειδή θεωρούνται κοστοβόρα.

Οι εργαζόμενοι σχετικά με τους κινδύνους που ελλοχεύουν αλλά και με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας, παραμένουν σκόπιμα η όχι στο σκοτάδι με ευθύνη και της εργοδοσίας και της Πολιτείας.

Η Διοίκηση της Ομοσπονδίας μας και οι επιστημονικοί συνεργάτες μας, δημιουργήσαμε και σας παρουσιάζουμε το εγχειρίδιο «Επικίνδυνες Χημικές Ουσίες στην Εγχώρια Χημική Βιομηχανία (Οδηγίες & Δεδομένα Ασφαλείας)-Εθνική Νομοθεσία».

Γίνεται μια πρώτη καταγραφή των χημικών υλών που υπάρχουν είτε σαν πρώτες ύλες, ενδιάμεσα προϊόντα ή σε τελικά προϊόντα σε επιχειρήσεις τις οποίες εκπροσωπούμε, προσδιορίζονται οι κίνδυνοι από τη χρήση των ουσιών αυτών, τα μέτρα προστασίας, τοξικολογικές και οικολογικές πληροφορίες, οδηγίες για την αποθήκευση, διάθεση, χειρισμό, απόρριψη, ανάφλεξη και πυρόσβεση των υλικών αυτών. Επίσης, περιλαμβάνει ένα μεγάλο μέρος της νομοθεσίας της σχετικής με

θέματα προστασίας της υγείας και την ασφάλεια των εργαζομένων από τη χρήση και την έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες.

Θέλουμε σαν ομοσπονδία, μέσω από αυτό το βιβλίο, να αναδείξουμε και να επικαιροποιήσουμε το θέμα της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων συναδέλφων μας με αφορμή και την κατά καιρούς επανεξέταση του θέματος της υπαγωγής η όχι των επαγγελματιών τους στα ΒΑΡΕΑ & ΑΝΘΥΓΙΕΝΑ. Θέλουμε να ασχοληθούμε σχολαστικά και συστηματικά με αυτό για να συμβάλλουμε αποφασιστικά στην βελτίωση των ελλειπών, και σε αρκετές περιπτώσεις τριτοκοσμικών συνθηκών που επικρατούν δυστυχώς σε αρκετούς εργασιακούς χώρους.

Είναι φανερό ότι από αυτήν την εργασία προκύπτει και τεκμηριώνεται το ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΟ των επαγγελματιών των κλάδων μας, το οποίο με τρόπο παράδοξο και αντιεπιστημονικό προσπαθούν κατά καιρούς να απορρίψουν διάφορες «επιτροπές», με σκοπό να τα εξαιρέσουν από τον κατάλογο των ΒΑΡΕΩΝ & ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΩΝ.

Όλοι εμείς οι εργαζόμενοι, οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, θα πρέπει να αγκαλιάσουμε τον οδηγό αυτόν, να τον διαβάσουμε, να ενημερωθούμε για τα χημικά που χρησιμοποιούνται στους χώρους εργασίας μας, για τους τρόπους σωστής χρήσης τους, τα μέτρα προστασίας που απαιτείται να λαμβάνονται, τη νομοθεσία που αφορά τους κανονισμούς και τα όρια που πρέπει να εφαρμόζονται, ώστε να αποτελέσει εγχειρίδιο-εργαλείο στην εργασία μας.